

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. **Petra P.** Szaba v trestnej veci proti obvinenému **P. Č.** pre prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 24. októbra 2013 v Bratislave dovolanie obvineného P. Č. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 16. marca 2010, sp. zn. 5 To 51/2009 a rozhodol

t a k t o:

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolanie obvineného P. Č. **sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Košice I z 31. marca 2009 sp. zn. 7 T 44/2007 bol obvinený P. Č. uznaný za vinného z prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

v Košiciach od presne nezisteného dňa v mesiaci novembri 2001 doposiaľ bráni v oprávnenom užívaní bytu na ul. K.. N. č. X. svojej bývalej manželke A. Č., ktorá je spoluužívateľkou uvedeného bytu tým, že na byte vymenil zámok na vchodových dverách a napriek jej viacerým pokusom dostať sa do bytu jej v tom zamedzil a to napriek tomu, že táto povinnosť mu bola uložená predbežným opatrením Okresného súdu Košice I, sp. zn. 20C 124/02-18 zo dňa 6.3.2002, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 3.1.2003 a rozsudkom Okresného súdu Košice I, sp. zn. 20C 124/02-94 zo dňa 10.2.2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 29.3.2006.

Za to bol odsúdený podľa § 218 ods. 3 písm. a/ Tr. zák. s použitím §§ 36 písm. j/, 68 ods. 3 a 56 ods. 2 Tr. zák. na peňažný trest vo výmere 497,90 €, pričom podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad jeho úmyselného zmarenia mu ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) týždňov. Nakoniec podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodenú A. Č. s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Krajský súd v Košiciach uznesením zo 16. marca 2010, sp. zn. 5 To 51/2009 odvolanie obvineného P. Č. podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Obvinený P. Č. uznesenie krajského súdu prevzal 2. septembra 2010.

Obvinený P. Č. uložený peňažný trest vykonal 19. apríla 2011.

Proti vyššie uvedenému uzneseniu Krajského súdu v Košiciach podal obvinený P. Č. prostredníctvom obhajcu 2. augusta 2013 dovolanie, v ktorom uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu obvinený P. Č. odôvodnil nesprávnou aplikáciou skutkovej podstaty prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 Tr. zák., keďže podľa jeho názoru na naplnenie objektívnej stránky predmetnej skutkovej podstaty sa vyžaduje, aby páchatel bránil oprávnenému v užívaní bytu aktívnym konaním, ktorá okolnosť v posudzovanom prípade nebola preukázaná.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona, napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a rovnako tak rozsudok Okresného súdu Košice I a tomuto prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Košice I v písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu obvineného P. Č. uviedla, že v prípravnom konaní ako aj v konaní pred súdom bolo na základe výpovedí svedkov preukázané, že obvinený P. Č. poškodenej A. Č. i fyzicky bránil byt užívať, z ktorého dôvodu navrhla jeho dovolanie odmietnuť ako nedôvodné.

Poškodená A. Č. rovnako navrhla dovolanie obvineného P. Č. odmietnuť, pričom argumentovala rovnakými dôvodmi ako prokurátorka okresnej prokuratúry.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) v prvom rade zisťoval, či dovolanie obvineného P. Č. spĺňa všetky zákonné náležitosti a konštatuje, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Zo spisového materiálu možno zistiť, že obvinený P. Č. uložený peňažný trest vo výmere 497,90 Eur vykonal dňa 19. apríla 2011 zložením uvedenej sumy na účet Okresného súdu Košice I.

Podľa § 92 ods. 2 Tr. zák. ak ide o odsúdenie na tresty uvedené v § 32 písm. b/ až k/, k zahladeniu dochádza ich vykonaním. V ustanovení o druhoch trestov je peňažný trest uvedený v § 32 písm. d/ Tr. zák.

Výkonom peňažného trestu sa teda na obvineného P. Č. hľadí, akoby nebol odsúdený.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý znamená vážny prielom do právoplatnosti a predpokladanej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia. Jeho zmyslom je, za prísne vymedzených podmienok, zvrátenie existencie odsúdenia páchatel'a, aby nedošlo k trestno-právnomu následku, t. j. sankcii spojenej s týmto odsúdením.

Práve preto, že ide o prielom do naznačenej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia na základe tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým sa dáva možnosť

dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v trestnom konaní (odhliadajúc od práva ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní) prokurátorovi a obvinenému dosiahnuť vyvolanie mimoriadneho konania pred najvyšším súdom na preskúmanie niektorých právoplatných rozhodnutí, zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov a len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam.

Keďže sa možnosť tohto opravného prostriedku dáva predovšetkým dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v konaní, základným princípom, ktorým sa musí tento inštitút mimoriadneho opravného prostriedku riadiť, je princíp rovnosti strán, a to jednak čo do možnosti podania tohto opravného prostriedku, tak aj v samotnom procese, v konaní o ňom pred súdom. Pri dodržaní tejto základnej zásady v trestnom konaní by bolo proti jej zmyslu i princípu spravodlivosti, aby jedna strana mala možnosť dovolať sa mimoriadnym opravným prostriedkom konania na najvyššom súde vo veci, v ktorej už bol trest vykonaný a zahladený s účinkami, že sa na páchatel'a hľadá, akoby nebol odsúdený. Ak by túto možnosť mal obvinený, nutne by musela byť pripustená i u generálneho prokurátora (odhliadajúc od ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní).

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon, alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

V § 368 ods. 2 Tr. por. sú uvedené rozhodnutia, ktoré treba rozumieť, ak tento zákon neustanovuje inak, ako rozhodnutia podľa odseku 1, proti ktorým možno podať dovolanie. Pod jeho písmenom a/ sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz, bez bližšej špecifikácie, aký rozsudok sa má na mysli. V nadväznosti na ostatné ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní i tie, ktoré sa týkajú rozsudku je zrejmé, že sa má na mysli tak odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok.

Odsudzujúcim rozsudkom v zmysle § 163 až § 168 Tr. por. treba rozumieť taký, ktorý obsahuje výrok o vine páchatel'a a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, výrok o treste a prípadné ďalšie výroky o náhrade škody alebo o ochrannom opatrení. Odsudzujúcim

rozsudkom teda treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadá ako na odsúdeného.

Pokiaľ nastávajú, či už priamo na základe zákona, ako je tomu pri upustení od potrestania (§ 40 ods. 2 Tr. zák.), alebo po výkone niektorých druhov trestov (napr. v predmetnom prípade § 92 ods. 2 Tr. zák. v spojení s jeho § 93 ods. 1) alebo na základe rozhodnutia súdu, pri zahľadení odsúdenia, právne dôsledky spojené s fikciou neodsúdenia, že sa v zmysle zákona hľadá na páchatel'a ako keby odsúdený nebol, potom treba do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadá akoby odsúdená nebola.

Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahľadenia odsúdenia, nemožno ju chápať podmienene tak, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie.

Zahľadenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia znamená, okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahľadené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatel'a. Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom priťažujúcej okolnosti alebo recidívy trestnej činnosti. Zahľadením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahľadené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo k obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatel'a.

Keďže v dôsledku toho, že odsúdenie bolo zahľadené, môžu vznikať nové právne vzťahy, ktoré by inak nemohli nastať, ak aby neexistovala podmienka bezúhonnosti, potom by bolo vážnym zásahom do stability právnych vzťahov, ak by na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán v trestnom konaní alebo dovolania ministra spravodlivosti bolo možné

zvrátiť nový právny stav vznikajúci po vykonaní trestu a zahladení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia.

Výrazne by sa v takom prípade nepriaznivo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, prejavilo podanie dovolania prokurátorom, alebo ďalším oprávneným subjektom, v neprospech takejto osoby. Nebolo by žiaduce, aby v takom prípade, keď už páchatel' vykonal trest a došlo aj k zahladeniu odsúdenia, aby generálny prokurátor, eventuálne minister spravodlivosti, mohol podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestno-právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatel'a spočívajúce v tom, že sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený. Dobrodenie, ktoré dáva zákonodarca v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie neodsúdenia osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, by strácalo svoj zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatné a už aj vykonané a zahladené odsúdenie s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť.

Preto ak nastal zo zákona (alebo na základe rozhodnutia súdu) stav zahladenia odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť i to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, už ho nemôže podať.

V predmetnom prípade vychádzajúc z danej zákonnej fikcie neodsúdenia obvineného predpokladanej v ustanovení § 92 ods. 2 Tr. zák., ktorý sa v posudzovanej veci aplikoval, Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje dovolanie obvineného P. Č. za neprípustné, lebo nesmeruje proti existujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému by ho bolo možné podať v zmysle § 368 ods. 1 a 2 Tr. por. Preto dovolanie obvineného podľa § 382 písm. f/ Tr. por. odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 24. októbra 2013

JUDr. Juraj K l i m e n t, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Protušová